

Чижевська Є. О.,
магістр

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СПЕЦИФІКА КУЛЬТУРНОЇ ПРОЗИ ЮЙ ЦЮЮЯ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ «СНИ НА ОЗЕРІ СІХУ»)

Анотація. У статті розглянуто характерні особливості прози саньвень та новаторство Юй Цююя як представника прози культурного зразка.

Ключові слова: проза, культурна проза, саньвень, «Сни на озері Сіху», Юй Цююя.

Постановка проблеми. В історії літератури Китаю проза *саньвень* – один з найвідоміших прозових жанрів, що налічує майже двотисячну історію існування. Тим не менше, й досі виникає безліч проблем щодо визначення його меж та специфіки. Довгий час проза *саньвень* представляла собою досить витончені зразки офіційної літератури, що писалася архаїзованим стилем, однак саме в цьому жанрі найчастіше виражалися нові суспільно-політичні ідеї, давалася критика корисливих чиновників, виражалися протести проти соціальної нерівності та гноблення народу.

Класична проза, яка користувалася досить великим попитом та визнанням, втратила свій статус після подій 4 травня 1919 р., а ще більшою мірою – після «культурної революції» (1966–1976). Відтак у 80-ті роки ХХ ст. розпочинається становлення літератури нового зразка, зокрема і прозового жанру *саньвень*.

В китайському літературознавстві послідовно приділяється увага вивченню жанрових особливостей прози *саньвень*, зокрема в роботах Лю Сіціна [8; 9; 10], Чень Сяоміна [4], Фань Сіна [6], Чжен Юнсяо [11] та інших. Однак і дотепер немає єдиної думки щодо сутності, джерел та особливостей цього жанру. В Україні жанр *саньвень* першої половини ХХ ст., досліджувався в працях В. І. Гамяніна [1].

Актуальність дослідження зумовлена відсутністю узагальнюючих праць, що розкривають природу жанру *саньвень*, його жанрові особливості, специфіку, зокрема в другій половині ХХ ст. Цей жанр не має чіткого відповідника в українській літературі і займає позицію на межі публіцистики і художньої творчості. Ретельне дослідження специфічних рис цього жанру уможливить більш глибоке розуміння шляхів розвитку сучасної китайської прози, як у її формальному розмаїтті, так і змістовому.

У зв'язку з цим **мета дослідження** – розглянути його характерні особливості на матеріалі твору «Сни на озері Сіху» Юй Цююя (余秋雨 «西湖梦»).

Виклад основного матеріалу. Майже два століття проза саньвень традиційної літератури грала провідну роль у сфері культурно та політичного життя країни. На стику ХХ–ХХІ ст. з'являється поняття «культурної прози» (文化散文) (або, як її також називають культурно-історичною прозою 历史文化散文, науковою прозою 学术性散文) [5, с. 90]. Як зазначає Чжан Сюечен: «Література не може існувати без знань, у свою чергу, знання без літератури не можуть зробити досягнення» («文非学不立, 学非文不行») [14]. Крім того, критик виокремлює комбінацію певних ознак, що характерні для культурної прози: піднесеність

(高明), глибина думки і точність (沈潜) [14]. Розвитку прози цього різновиду сприяла творчість відомого літературного критика та теоретика, суспільного діяча, письменника Юй Цююя (余秋雨). Вважаємо, що його праці, зокрема «Сни на озері Сіху» («西湖梦»), заслуговують на окрему увагу читача в умовах неспокійного соціального розвитку.

Колишній ректор Шанхайської академії драми та сцени відомий як прозаїк. Всі його твори пронизані широким спектром культурно-історичних подій, починаючи з його перших творів, випущених у рубриці «Гірка мандрівка культурою» («文化苦旅») журналу «Врожай» («收获») вкінці 80-х років, і закінчуючи працею «Позич мені життя» («借我一生»). У всіх своїх працях та публічних виступах він представляє собою майстра та знавця культури. Як зазначив Цзян Дажен: «Юй Цююя не просто письменник, він також існує в якості культурного символу, культурного феномену доби, який ми так і називаємо – феноменом Юй Цююя», який піднімає безліч питань, серед яких: зміни, яких зазнають китайська громада та культура в умовах соціальної комерціалізації та глобалізації; в яких умовах та як популяризується культура, зокрема елітна та класична; як позиціонує себе та яку роль відіграє сучасна китайська інтелігенція в умовах соціальних трансформацій тощо [7, с. 1–2]. Тим не менше Юй Цююя – фігура навколо якої й досі виникає багато дискусій. З одного боку, митця оточують прихильники його творчості та розділяють з ним пристрась до соціальної історії та культури, захоплюючись глибоким філософським змістом його творів. З іншого боку, його зустрічають супротивники, які не підтримують його тлумачення певних культурно-історичних подій, вважаючи, що Юй Цююя несерйозно підходить до вивчення окремих питань, критикують його розмашисту манеру викладу із недостатньо деталізованими описами певних випадків історії. Однак, слід зазначити, що проза Юй Цююя – це досить складне явище, якщо глибше зануритись, то можна натрапити на численні значні теми та суспільні проблеми, які піднімає письменник. Пропонуємо ознайомитися із його твором «Сни озера Сіху» з метою ретельнішого аналізу особливостей прозового жанру *саньвень*.

Форма оповіді у творі Юй Цююя – від першої особи (герой розповіді та автор – одна особа). Акцентуючи увагу читача на важливості культури в житті нації, автор ніби виокремлює себе як суспільно-культурного діяча, яким може і має стати кожен. Можна стверджувати, що він розглядає людину та культуру як два елементи взаємовпливу. Розповідь від першої особи демонструє, що оповідач одночасно є персонажем у власній історії, і використовується як спосіб прямої передачі глибоко внутрішніх думок автора, – і це є першою ознакою прози *саньвень*, а саме *自我性*, тобто особистісний характер літератури, саморозкриття, суб'єктивність викладу, сповідь перед читачем.

«Сни на озері Сіху», як і інші твори митця, демонструють зв'язок людини, історії та природи. Мандруючи

культурними ландшафтами озера та його парків, можна ознайомитися із славетними місцинами: «Воно (озеро) вже давно стало відомим, і це пов'язано із історичними пам'ятками, які принесли йому гучної слави» [15]. Однак автор акцентує увагу на тому, що люди вже почали забувати традиційну культуру, що ці місця потребують так званого «ремонт», оскільки протягом такого довгого часу вежі та стели лежать у руїнах. Хоча твір і має дещо ностальгічний характер, однак він закликає кожного до відродження культури та історії, культурного оновлення суспільства: «Лагодити, прибирати, приводити в порядок всі бапти, що здіймаються до неба, зарості, що схожі на вуса, воду озера, поверхня якої побралася тисячолітнім мохом» [15]. Ці слова демонструють культурний націоналізм автора, який літературознавець Хао Мінгун називає лейтмотивом у прозі пана Юя [17, с. 350]. Подібна виражальність (表现性), вираження суб'єктивної точки зору – друга ознака прози саньвень.

«Діяльність діячів культури, що орієнтуються на масового споживача, день за днем занепадає», «культура перетворилася на різновид безцільного марнотратства, закрита мораль даоде – на масову аморальність. І тому прагнення цивілізації знищуються, залишаючи лише після себе «пелюстки сливи та пір'я журавлів»^{1, 2}, це «схоже на малюнок обкладинки, який огортає історичні літописи, що стовнені національного духу», – цими рядками автор засвідчує про розколинку, яка побутує між сучасною та традиційною культурою, про тріщину між ідеалізмом минулого та комерціалізацією теперішнього [15].

Власне озеро – це більше, ніж просто пейзаж, без нього дуже важко відчутися всю образно-символічну атмосферу, це символ сакрального центру культурної спадщини. Пан Юй стверджує, що озеро «перетворилося на символічний краєвид з досить глибоким культурно-історичним підтекстом. Подорожуючи парком, можна спробувати досягнути його, однак це вже справа не з простих» [15].

Автор зазначає, що краса пейзажів та озеро Сіху неодноразово ставали предметами оспівування в літературних творах. Навіть японський посол у часи правління династії Мін, після споглядання краєвидів Сіху, присвятив їм вірш: «Колись я мав змогу побачити картину цього озера, однак не вірив, що така краса може існувати серед людей. Зараз, відвідавши його, розумію, що живописці даремно витрачають час і гроші на те, аби зобразити це» [15]. Його берегами крокував вночі Юе Фей, про цього склали вірші Бо Цзюї (саме він назвав уперше озеро Західним, тобто Сіху), Су Дунпо, Су Сяосяо, про озеро писав Лу Сін, вмовляючи переїхати туди свого друга Юй Дафу.

Помічаємо нотки ностальгії та простежуємо поривання до втраченої слави через оповідь про відданих нації діячів, через звеличення відомих історичних персоналій, як Су Дунпо, «який, на жаль, відомий для більшості як письменник», і Бо Цзюї, які збудували дві дамби Суді та Боді, однак автор розкриває перед читачами неспізані сторінки їх життя. Саме вони, на думку автора, є втіленням стійкості національного духу, культурними цінителями, завдяки їх прикладу «ми стали свідками, як усвідомлення культурно-історичного значення країни може стати поштовхом до незрівнянних суспільних досягнень» [15]. У творі присутне досить складне бачення націоналізму. Це не просто

звеличення минулого, це критика сучасності через оцінку та аналіз історично-культурного простору. Увагу привернув рядок: «Сіху дарує людям почуття відчуження» [15]. Саме слово «відчуження» представлене ієрогліфами 疏离感, значення якого дещо відрізняється від того даоського відлюдництва, що нам відомо: «Під впливом соціальних трансформацій та індустріалізації міст, людина, коли опиняється в середовищі перебування, втрачає той первинний зв'язок між гармонією та відчуттями близькості, переповнена почуттями власної незначущості, соціальної ізоляції, само відсторонення тощо» [12, с. 89]. Таким чином, можна стверджувати, що автор хоче привернути увагу читача, вказати на ті недоліки сучасного світу, що нас оточують, і в кінцевому рахунку через критику комерціалізації, індустріалізації та глобалізації суспільства митець намагається зробити своєрідний гімн-заклик повернення до природи та антигімн сучасності.

Краса парку по-своєму специфічна та незвична, оскільки дає змогу відвідувачам не просто споглядати неповторні та неперевершені ландшафти, а відійти від того метушливого життя та повсякденних проблем, що їх оточують. У творі ототожнюється образ «матері, до якої горнеться дитина», та навколишнього середовища озера Сіху, де людина, як творіння природи, має можливість злитися з нею в одне ціле [15]. Тим не менше, вводячи у твір образ поета-відлюдника Лінь Хеціня, автор піддає критиці «ортодоксальну природу людини» («正统的人格结构»), яка є синонімом до слів «замкнутість» та «відсторонення», – це так зване засудження того байдужого відношення до духовної, культурної спадщини країни. Саме серед подібних краєвидів Юй Цююй має змогу заглибитися у свої думки про пошуки сенсу буття, призначення людини як представника та творця певної нації, поринути в глибини власного я, яке знаходиться у безпосередніх стосунках із національною культурою, – і це вже є третьою ознакою прози саньвень – інтровертність (向内性).

Юй Цююй вдається до використання такого прийому, як етноописання, яке, за визначенням З. Р. Саїтової, полягає у «висвітленні автором унікальних явищ у житті певного народу» з метою сконцентрувати увагу читача на національних рисах для відтворення національного колориту [3, с. 6]. Запозичений з психології термін «етновизначник» означає сформовану систему відмінних ознак одного етносу від іншого і відносить до них мову, міфи, релігію, норми та цінності нації, народне та професійне мистецтво. Все це «дає змогу автору розкрити унікальність характеру народу, його світобачення та світосприйняття» [3, с. 6]. Так, у використанні легенд про закоханих Бай Нянян та Сюйсяня, спогади про письменників та громадських діячів Бо Цзюї, Су Дунпо та Лу Сіня, про поета Лінь Хеціня, куртизанку-поетесу Су Сяосяо, цитуванні віршів відомих письменників, обговорення віросповідань китайців, ми помічаємо етнічні компоненти твору, що передають специфіку національного характеру та душі китайського народу.

У «Снах» ми також зустрічаємо інший прийом етнопорівняння, який досить чітко можна виокремити завдяки протиставленню релігійних доктрин Заходу і Сходу: «У релігійних школах Заходу віра має перфекціоністський та популяризований характер, що і призводить до попу-

¹ Натяк на поета-відлюдника Лінь Хеціня, що проживав біля озера Сіху, у якого сливові дерева були замість його жінок, а журавлі – замість синів.

² Юе Фей (1103-1141) – національний герой Китаю XII ст., очолив оборону країни від вторгнення чжурчженів.

ляризації раціонального та досконалого характеру їх реформаторів та противників. А в релігіях Китаю чи то за годинниковою стрілкою, чи то проти неї, ніколи не виникало подібної звички так думати» [15].

Поряд з етнозапозиченням зустрічаємо прийом етноописання – «висвітленні автором унікальних явищ у житті певного народу» для відтворення атмосфери національного життя [2, с. 475]. У творі також йдеться про релігійні пам'ятки, якими переповнений парк, які не просто репрезентують окремі релігійні школи, вони – «релігія китайської культури», «сукупність індивідуальної культури країни», «релігія природи», яка перегукується з первісними релігійними віруваннями [15]. І письменник, апелюючи до читача, подає питання для розмірковувань: «Це пейзажі наближаються до релігії? Чи релігія наближається до них?» [15].

Таким чином, можна стверджувати, що твір розкриває значення китайської історії та культури, а це є показовою рисою, що притаманна літературі «пошуків коріння» (寻根文学), яка ще була запропонована в 1984 році. Автор намагається відтворити у творі ту цінність елементів китайської культури через використання легенд, коротких розповідей про життя визначних постатей, вказуючи на занурення в культурний національний простір, моральні уявлення, філософські тенденції, розуміння природи. Слід згадати слова А. Чена, представника літератури «пошуків коріння», який стверджував, що «сучасна свідомість» має походити від «загальної культури нації», де взаємодіють всі ті релігійні уявлення буддизму, даосизму та конфуціанства. Юй Цююй, так само як і інші прихильники «пошуків коріння», рішуче виступає за усунення розколини між традиційною культурою та сучасністю. Він вважає, що саме повернення та осягнення історії та культури минулого дадуть своєрідний поштовх до виживання нації в сучасному комерційному світі. Елементи ностальгії, ідеалізму та героїзму минулого, турботи та цінності колективу – все це присутнє у творі. Тут переплітаються пошуки ядра традиційної культури через ознайомлення с національною культурною спадщиною та проникнення в глибинні пласти національної психології, культури, з метою оцінки теперішнього стану суспільства. Тому вважаємо доцільним стверджувати, що це є не просто «пошуки коріння», тут вже йдеться про «пошуки культурного коріння», «національного коріння», це свого роду протест проти зубожіння культури.

Неодноразово у творі наштовхуємось на згадки автора про ілюзорність пейзажів, образ парку який подається як «царство снів», що безпосередньо відноситься до метафори сну, яка також грає не останню роль у праці (навіть сама назва твору «Сни на озері Сіху» вже говорить сама за себе). Як зазначає Воскресенський: «Метафора сну – достатньо розповсюджений художній прийом, що в значному ступені пов'язано із тією величезною роллю, яку грала в літературі концепція даоса Чжуан-цзи про «Сон метелика» [13]. Юй Цююй вдається до поєднання двох протилежних світів – світу реального та ілюзорного з метою протиставлення їх один одному, щоб читач зрозумів наскільки він віддалився від історії та культури, як далеко його зтягнув техногенний світ.

Автор стверджує, що образ озера Сіху вже давно побутує в китайській культурі, і подорожуючи всіма тими пам'ятками, що знаходяться на території його парків, нагадують «відвідини древнього царству снів», «довголітній вічний сон», який сповнений своїх легенд, історій та історичних подій, який створює ілюзію історичної реально-

сті, переносячи мандрівників назад у минуле, дозволяючи зануритися в ті часи [15]. Ще на початку твору Юй Цююй говорить, що озеро «прямує до абстрактного, ілюзорного образу», «дивним є те – скільки б не подорожував озером, все одно не розумієш: це відбулося насправді, чи ні» [15].

Слід зазначити, що сни у творі мають досить різне забарвлення: для тих, хто вперше в парку, то це нагання «відчуття вічного сну», яке вони споглядають вперше; для автора, що вже давно був знайомий із озером та його пейзажами, це був «давній сон», в який він готовий повертатися кожного разу і занурюватися в історичні краєвиди місцевості. Крім того, Юй Цююй виокремлює образ поетеси Су Сяосяо, який «сам по собі і є сон», оскільки вона – куртизанка із добрим серцем, що допомогла бідному, складала вірші, які були досить оригінальними на той час (любовної тематики про щирість душі між закоханими), а померла у віці 19 років. Її оспівували у віршах, шанували такі відомі письменники, як Су Дунпо, Бо Цзюй та Цао Цзюжень. Це, свого роду, сон-скорбота через її загибель. Сам автор стверджує, що «вона вдовольнялася лише неординарними філософськими поглядами» і «стала святим скарбом у серцях китайських освітян» [15].

Цікавим є те, що вода озера виступає в якості перехідної межі між виміром минулого та теперішнього, іншими словами, вона – метафора часу. Сам автор зазначає: «вийшовши з води, мені здалося, що я – один з тих історичних пам'яток Сунської епохи, що доплила до старенького дому праведника. Вслід за цим, тільки-но сформувалася хвиля, як її вже віднесла історія, ніби омана» [15].

Також образ озера можна тлумачити як символ очищення від «почуття відчуження», яке сучасна людина може відчувати відносно природи: «для того аби позбутися цього відчуття, слід пірнути у воду», «яка нагадає людям про свою багатотисячну історію» [15]. Автор надає воді певної таємничості, химерності, однак із позитивною конотацією: «Зелена-зелена вода озера Сіху неквапно розчиняє ті думки, що підходять до його берегів, перетворюючи усякого релігійного послідовника на свого відвідувача», ніби повертаючи його до своїх, культурно-історичних першоджерел [15]. Вважаємо, що це є ще однією яскравою рисою приналежності твору до літератури «пошуку коріння».

Вважаємо, що автор обрав досить просту та вільну композицію для твору, яка складається з чотирьох коротких глав-фрагментів, форма та зміст яких мають цілком закінчений характер. Відсутність зв'язно-розгорнутої, чітко окресленої події, а також наявність оцінного фактору дають змогу говорити про описово-критичний характер праці. Композиція «Снів на озері Сіху» виявляє себе у формі розповіді, яка набуває форми опису міркувань, вражень, які переплітаються із нав'язаними роздумами історично-культурного характеру, і формують піднесену атмосферу твору. У тексті, який складається з мерехтливих картин та мікроепізодів, де виразно простежується підтекст, яким пронизаний твір – повернення та опанування колишнього культурно-історичного, національного простору. Складна мозаїка створюється із нашарування інтертекстуальних смислів, спонукаючи читача до роздумів. Тим не менш цей твір можна назвати «історіями в історії», де автор вміло поєднує власну оповідь із давніми легендами та історичними фактами, які гармонійно вбудовуються у текст. Крім того, завдяки відсутності жорсткої композиції твору створюється ефект жанрової свободи. Рух думки автора досить невимушений, з частими переходами від конкретних історій, легенд до абстрактного пошуку істини.

Пропонуємо проаналізувати кожну з чотирьох частин твору, однак, слід зазначити, що автор не дає їм назв, лише нумерує. У першій частині йдеться про пейзажі парку, які є втіленням «раю на землі», ілюзорність місцевості та пам'яток озера. Друга частина присвячена філософським роздумам, заглибленню в аналіз релігій, які панували на теренах Китаю, зокрема вплив на історію парку; подається протиставлення релігійного світу Сходу та Заходу; звучить тема первісного єднання із природою, жалю та суму через явні руїни, що їх залили після себе ворожнеча, неспокій у країні та байдужість людей. Тут озеро виступає втіленням складної структури культури Китаю. Третя частина починається зі звеличення національного духу минулих поколінь, зокрема мова йде про Су Дунпо та Бо Цзюй, які зробили значний вклад у розвиток паркової місцевості завдяки побудові двох величних дамб Боді та Суді. Нещадно критикує Юй Цююя поета-відлюдника Лінь Хецина, який усамітвився на лоні природи і жив собі на втіху, акцентуючи увагу на його індиферентні погляди щодо культури, відсутності прагнення зробити вклад в історію країни. У останній четвертій частині описуються позитивні якості людської природи по відношенню до китайської культури, як зразок автор згадує про Су Сяосяо та нагадує читачу легенду про Бай Няннян та Сюйсяня.

Слід також звернути увагу на цитати, окремі віршові вставки, які автор майстерно використовує у творі, з метою надання йому піднесеності, звеличення національної духовної культури.

Культурна проза Юй Цююя – це свого роду зустрічні розмірковування над нестримною масовою культурою, сучасною комерціалізацією, які затуляють собою культурний спадок попередніх поколінь. Серед глибоких думок про легковажність, що вітає в повітрі суспільства, про прірву, яка з кожним днем стає все більшою між історичним минулим, національною духовністю та сучасністю, помічаємо пробіски ностальгії за втраченою славою. Для цього митець вдається до використання образів: Лінь Хецина, спосіб життя та діяльність якого піддає критиці, оскільки подібне «відсторонення» та «замкнутість» демонструють байдужість нації до історичного та культурного минулого країни; культурні цінителі Су Дунпо та Бо Цзюй – втілення стійкості національного духу та відданості країні. Автор розглядає людину та культуру як два елемента взаємовпливу, де власне людина – це діяч культури, її охоронець. У творі присутня метафора сну, яка є прийомом для зображення двох протилежних вимірів – реального та ілюзорного з метою протиставлення їх один одному, щоб читач зрозумів, наскільки віддалено опинився від історії та культури. Не менш цікавим є й образ озера, який є символом очищення від того самого «почуття відчуження», яке охоплює людину, а також виступає в якості перехідної межі між минулим та теперішнім, своєрідним символом часу і простору. Іншими словами «Сни на озері Сиху» – це мозаїка, картина з уламків минулого, в яке письменник готовий повертатися неодноразово. Озеро та все, що його оточує, – складний комплекс, де автор має змогу заглибитись у роздуми над природою людини та її впливу на культурну спадщину. Завдяки таким прийомам, як етнозапозичення, етнопорівняння та етноописання, Юй Цююя намагається відтворити цінність елементів китайської культури, віднайти «коріння» традиційної культури, переосмислити її. Однак це не просто твір «пошуків коріння», тут йдеться про «пошуки культурного коріння», «національного коріння». Саме це дозволяє віднести цю працю до літератури «пошуків коріння». Твір складається з кар-

тин та закінчених мікроепізодів, що утворюють композицію «Снів», яка набуває форми опису міркувань, вражень, що переплітаються із наявними роздумами культурно-історичного характеру. Працю можна назвати «історіями в історії», оскільки автор майстерно поєднує перекази давніх легенд та історичних фактів. Подібна фрагментарність окреслює роздрібнення авторської думки, яка пронизана темою національної ідентифікації, культурно-історичного оновлення та відродження національної самосвідомості.

Висновки. Обґрунтоване тлумачення тексту та його ретельний аналіз дозволяють стверджувати, що автор твору Юй Цююя – письменник з багатим внутрішнім світом та широкою душею.

Література:

1. Гамянін В.І. Нове життя китайського саньвень // Сходознавство. – 1998. – № 3–4. – С. 138–145.
2. Плясенко Н.А. Подходи к изучению национальной идентичности в китайской эссеистике 1980-х гг. / Н.А. Плясенко // Проблемы литератур Дальнего Востока : 27 июня – 1 июля 2012 г. – Т. I. – С. 467–476.
3. Сайтова З.Р. Проблема национального характера в прозе Н.С. Лескова : дис. ... канд. филолог. наук : 10.01.01 «Русская литература» / З.Р. Сайтова. – Бирск, 2007. – 177 с. 17 Gong Haoming Popularization of Traditional Culture in Postsocialist China: a study of the Yu Qiuyu Phenomenon / Gong Haoming // Journal of Contemporary China. – 2011, 20 March. – P. 343–358.
4. 陈晓明. 中国当代文学主潮 / 陈晓明. – 北京大学出版社, 2009年. – 596页.
5. 楼肇明. 叙事与诠释 – 关于九十年代散文的载体和文体类型 / 楼肇明, 张洁 // 中国新时期散文研究资料汇编. – 程金城山东文艺出版社, 2006. – 页 82–99.
6. 樊星. 中国现代文学史: 下册 / 樊星. – 武汉大学出版社, 2012年. – 547页.
7. 降大任. 咬嚼余秋雨论争文萃 / 降大任. – 山西: 书海出版社, 2004年. – 328 页.
8. 刘锡庆. “随笔” 随谈 / 刘锡庆 // 散文新思维. – 河北教育出版社, 1998年. – 页 188–194.
9. 刘锡庆. 刘锡庆自选集 / 刘锡庆著. – 济南: 山东文艺出版社, 2007. – 545页.
10. 刘锡庆. 当代散文: 更新观念, 净化文体 / 刘锡庆 // 散文百家. – 1993年. – 第 11期. – 页 45–48.
11. 郑永晓. 散文史话 / 郑永晓. – 北京: 中国大百科全书出版社. – 2000年. – 174 页.
12. 钟文榛. 孤独与疏离: 从台湾现代小说透视时代心灵的变迁 / 钟文榛. – 科技, 2012年. – 250 页.
13. Воскресенский Д.Н. Saga о большой семье [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.philology.ru/literature4/voskresensky-95.htm>.
14. 胡晓明. 知识, 学养与文化意识—读“文化苦旅” 偶记 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://course.shufe.edu.cn/course/yuwen/xds36/kzzl/zswhysxy.htm>.
15. 余秋雨. 西湖梦 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ccview.net/htm/xiandai/wen/yuqiuyu015.htm>.

Чижевская Е. А. Специфика культурной прозы Юй Цююя (на примере произведения «Сны на озере Сиху»)

Аннотация. В статье рассмотрены характерные особенности прозы саньвень и новаторство Юй Цююя как представителя прозы культурного образа.

Ключевые слова: проза, культурная проза, саньвень, «Сны на озере Сиху», Юй Цююя.

Chyzhevska Y. Peculiarity of Yu Qiuyu's cultural prose (by way of «West Lake Dreams» example)

Аннотация. The typical peculiarities of the prose sanwen and innovations of Yu Qiuyu, representative of cultural prose, were analyzed in the given article.

Key words: prose, cultural prose, sanwen, «West Lake Dreams», Yu Qiuyu.